

Список використаних джерел

1. Сумачев Алексей Витальевич. Диспозитивность в уголовном праве : теоретико-прикладной анализ : диссертация... доктора юридических наук : 12.00.08 Екатеринбург; 2006. – 346 с.
2. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації. Монографія. – К.: Юрископульт, 2006. – 1048 с.
3. Кистяковский А. Ф. Элементарный учебник общего уголовного права. Т. 1. Общая часть. – Киев, Университетская типография, 1875. – 438 с.

ХИЛЬЧЕНКО А. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук

РОЛЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ У СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПЕНАЛІЗАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Аксіомою є те, що саме кримінальний закон встановлює межі розсудового елементу при вирішенні питань пеналізаційного характеру. Але чи дійсно є безспірним твердження, що лише кримінальний закон встановлює межі вибору рішення у кримінальному провадженні?

Важливу роль у формуванні судової практики у країнах континентального права відіграють рішення вищих судів, що можуть слугувати аналогом переконливих прецедентів. В Україні таку роль можуть відігравати рішення Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів — Вищого адміністративного, Вищого господарського і Вищого спеціалізованого суду з цивільних і кримінальних справ. Кожний суддя, якому відома правова позиція вищої судової інстанції з того чи іншого питання, не може не брати її до уваги, виходячи з авторитетності вищої судової інстанції і з огляду на можливе оскарження та скасування його рішення [1, с. 179].

Як відмічав В. О. Туляков, відомою є позиція, що кримінальна заборона сьогодення, яка реалізується у правозастосуванні, знаходиться в постійному розвитку. Волночас і стабільна заборона минулого, що пов'язана із позитивним кримінальним правом, так само знаходиться у розвитку. У першому випадку мова йде про необхідність постійної корекції законодавства та практики його застосування відносно нових заборон (комп'ютерні злочини, наприклад), нових колізійних ситуацій, що зумовлено політичними процесами, прийняттям та ратифікацією відповідних міжнародних договорів та конвенцій, рішеннями Європейського суду з прав людини тощо. У другому випадку маються

на увазі інтерпретаційні процеси у достатньо інерційному кримінальному законодавстві, які дозволяють, використовуючи аналогію права *sui generis* (призначення заходів безпеки та соціального захисту в КК, звужене чи поширене тлумачення кримінально-правової норми Верховним Судом України чи Вищим касаційним судом з розгляду цивільних та кримінальних справ), розповсюджувати дію старих норм на нові види відносин [2].

Так, правоположення, які вироблені внутрішньодержавною установленою судовою практикою є засобом самообмеження національної судової системи від довільності судового розсуду при винесенні рішень з аналогічним складом юридичних фактів судовими інстанціями. Прецедентна практика Європейського Суду з прав людини є засобом піддержавного обмеження судового розсуду національних юрисдикційних органів, оскільки судові рішення Європейського Суду з прав людини стають обов'язковими для держав, які ратифікували Європейську конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод [3, с. 3].

Дійсно, відповідна роль судової практики поступово визнається, оскільки кримінальний закон регулює суспільні відносини в узагальненій, абстрактній формі. Застосовуючи закон, суд часто не знаходить правової норми для вирішення даної справи. Тому судам потрібно так витлумачити подібну чишту норму, щоб поширити її на даний випадок і покласти в основу свого рішення, це тлумачення застосовується в практиці іншими судами, отримуючи обов'язкову силу і стаючи судовим прецедентом.

На нашу думку, якщо обирати за критерій поділу правових систем джерела права, то правова система України «тяжіє» до романо-германської традиції права. А тенденцією розвитку романо-германського права є розвиток судового права, утвердження прецеденту джерелом права. Більше того, на користь визнання в Україні судового прецеденту як джерела права як раз і слугує Закон України від 23.02.2006 р. «Про викопання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». У цьому зв'язку Ю. М. Оборотов зазначає: «Створення в Україні Конституційного Суду і визнання нашою державою юрисдикції Європейського Суду з прав людини спричинило утвердження судового прецеденту у правовій системі України» [4, с. 75].

Таким чином, можна констатувати, що стандартизація пеналізаційного процесу у кримінальному провадженні визначається положеннями КК України, Конституції України, загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права, рішеннями Європейського Суду з прав людини, правовими позиціями, сформульованими Конституційним Судом України, і роз'ясненнями Пленуму Верховного Суду України і Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Список використаних джерел

1. Москаленко В. Специфіка прецедентного права Суду Європейського Співтовариства // Акт. пробл. держ. упр. 2005. № 3(26). Х., 2005. – с. 179–186.
2. Туляков В. О. Кримінальне право сьогодні: ренесанс моделі сталого розвитку // Вісник Асоціації кримінального права України, 2014, № 2(3) [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/visnik_ug/3/1.pdf
3. Берг Л. Н. Судебное усмотрение и его пределы: Автореф. дисс. ... канд. юрид. наук. – Екатеринбург, 2008. – 20 с.
4. Оборотов Ю. М. Теорія держави і права (прагматичний курс): Екзаменаційний довідник [текст] / Ю. М. Оборотов. – Одеса: Юридична література, 2005. – 184 с.

ФЕДОРОВ В. Н.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри уголовного права

КВАРТИРНЫЕ КРАЖИ: СПОСОБЫ СОВЕРШЕНИЯ И МЕРЫ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ

В свое время именно домовладельцы стояли у истоков возникновения особой касты преступников — воров в законе. Одна из попыток несколько урезонить этих преступников была предпринята на Украине в середине восьмидесятих годов прошлого столетия. В этот период большие города и особенно районы новостроек страдали от огромного количества квартирных краж. Замки на входных дверях были однотипными и очень примитивными, а сами двери делались из древесных стружек, фанеры и картона. О так называемых «брошированных дверях» тогда и не слышали.

Чтобы как-то улучшить оперативную обстановку законодателем было решено ужесточить уголовную ответственность за квартирные кражи. В статье 140 УК Украины, в которой тогда предусматривалась уголовная ответственность за это преступление, появилась часть третья, где среди прочего предусматривалась повышенная ответственность за совершенные преступления путем незаконного проникновения в жилище. Причем сам термин «жилище» трактовался достаточно широко. Термин проникновение трактовался в законе также достаточно широко. Прежде всего, оно должно иметь противозаконный характер. Если человек зашел в квартиру на законных основаниях, например, электромонтер для проверки электросчетчика, а затем, когда хозяйка отвернулась взял какую-либо ценную вещь, то квалифицирующий